

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NUMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

Probant la forsa

¡Aquí dels brassos fermes!

LA SEMANA

Al arreglo al plan previamente trassat y amigablemente discutit entre en Maura y en Moret, dilluns va comensar al Congrés la batalla parlamentaria.

Coneguda la naturalesa de las duas parts beligerants—donchs en rigor la *llyuya* s'ha entaulat exclusivament entre moretistas y mauristas—cap necessitat hi ha d'indicar quin es l'objectiu d'aquesta batalla, més que de polítichs, de corbs famolents. [El poder, res més que 'l poder!]

Fins ara els dos partits qu' en carinyosa rivalitat explotan a Espanya la vinya gubernamental s'han viuent sempre entés perfectament. Uns quants mesos tú, uns quants mesos jo; ara jo baixo, ara tú pujas... ¡Un verdader idill!

Pero, s'ignora perquè, encare que se suposa, la tenacitat de 'n Maura ha vingut a pertorbar aquest adorable torn pacífich. Prop de tres anys fa que 'l mallorquí governa, y si bé en Moret, personalment, no veu ab mails ulls tan excessiva durada de funcions, els seus subordinats no pensan com ell y d' aquí la batalla trabada aquests días en el saló de sessions de la Cámara popular.

¡Motius pera empéndrelas contra el Govern y al-sar davant del banch blau bandera de guerra? No 'n faltavan. Els successos de Juliol, la campanya de Melilla, els quadros de la repressió, las manifestacions extrangeras... A parells podían culirise, no més allargant la mà.

Aquests han sigut, efectivament, els assumptos que, en *aparencia*, s'han remenat al Congrés y han servit als titulat liberals de motiu pera demanar un poder que evidentment necessitan, si 's té en compte que fa ja trentatres mesos que 'n viuhem allunyats.

Lo que hi pugui haver en el fons del problema de Melilla, el fusellament de 'n Ferrer, las manifestacions de París, las causas y 'ls efectos de la senmana negra... Tot aixó a 'n ells els importa un pito.

—Senyor Moret—li han dit els soldats, imponente una vegada més al seu debilíssim jefe:—Aixís no podem continuar. Necessitím entrar al rebost. ¡Parli!

Y don Segimón ha parlat. Y ha parlat bravament, energícamet, violentment... després d' haverse posat d'acort ab en Maura.

PIF-PAF

A VOTAR Y A VÈNCER

FREDAMENT, serenament, com correspon a un poble capacitat pera governarse, demà serán elegits els homes que han de representar a l'opinió catalana en las corporacions provincials. Fredament, serenament, com cal a un partit segur de la seva forsa, anirà el

partit republicà de Catalunya a la llyuya electoral. Ni estridencias inútils, ni violencias pertorbadoras, ni actituds trágicas: convenciment, energia y serietat.

Dugas son las candidaturas que 'ns disputan el triómf a Barcelona. La una representa l'egoisme de classe, la por a las malas digestions, la continuació d'odiosos privilegis, la moixigateria erigida en dogma, la farsa eterna ab la màscara de l'ordre y de la moral; l'altra simbolisa l'esceticisme de la política, logrera, la gosadia ambiciosa, l'hipocresia equilibrista, la falsa redempció de Catalunya a costa de la llibertat dels catalans. Ni l'una ni l'altra poden satisfier als bons fills de la terra catalana, gelosos de sa llibertat y enemichs per sentiment y per instint de tota mena de reaccionarismes; ni la rabiosament fanática Defensa Social, ni la hipocritament conservadora Lliga, poden tenir las simpatias del pob e catalá, sempre obert de cor, lliberal d'esperit y seré d'ententim.

Es en va que injustament vulguin els reaccionaris llenyar sobre el partit republicà tots els horrors de la darrera "senmana de Juliol"; potser ab més rahó podriam nosaltres llenyarlos al rostre la sang vessada després d'aquellas trágicas jornadas. Es inútil que fingixin esgarriarse perque obrim els brassos als vents en la revolució de Juliol; tots aquells que honradament, creyent la revolta redemptora, oferiren sa vida generosa pels hermosos ideals que professavan son germans nostres. Els abnegats, els que salvavan la vida de frares y monjas, els que impedían els robos, els que abressavan a l'exércit, els que gallardament victorejavan al ideal de sos amors sota la llum del sol y davant de las bocas dels mansas, eran fills d'aquest poble a que perteneixem nosaltres; els criminals, els que pegavan foch a las casas de beneficencia, els que robavan els ornamentos de las iglesias, els que tiravan al exércit desde 'ls amagatalls de las golfas, son fills de l'egoisme d'aquestas classes qu'explotan la miseria dels obrers, de la ineptitud d'aquestas autoritats que no saben sanear els baixos fondos socials de las grans urbs, de la estulticia d'aquests directores espirituals qu'embruixen las conciencias y fomentan la ignorancia. No hem de buscar, donchs, els nostres amichs entre 'ls vils autors ni els cobarts consentidors dels fets vandálchs; sinó entre 'ls homes progressius que protestan com saben y com poden, pero sempre dignament y sense cobardia; d'aquests y nó d'aquells pot volguer y esperar la colabració aquest honrat partit republicà de Catalunya, que demà anirà a la llyuya ab las mans ben netas de sang y el front ben net de culpa.

Ni fem alianças ab homes ni demanem humilment reconciliacions; anem a la llyuya cumplint el dever de bregar constantment en favor de las ideas

que sustentem y en la present ocasió pera contribuir además a que Barcelona recuperi la seva bona fama. El nom de nostra volguda ciutat está voltat a l'extranger d'una sinistra auriola; Europa creu que la capital de Catalunya está avuy en pitjors condicions que la ciutat més tiránicament governada de la despótica Russia; desfem aquesta llegenda obtenint els republicans una brillant victoria, y aixís sabrán las nacions civilizadas que Barcelona continúa sent la ciutat republicana de sempre, que malgrat la suspensió de garantias pot la opinió manifestar lliurement sa voluntat, y que la nuvolada de reacció que enfosqueix accidentalment son cel, fugirá ab unas quantas ventadas com las de demà, lluhint de nou sobre la ciutat valenta l'hermós sol de la Llibertat.

¡Republicans, a votar, a vencer y a unirnos pel bé de Catalunya y per la liberació d'Espanya!

JEPH DE JESPOS

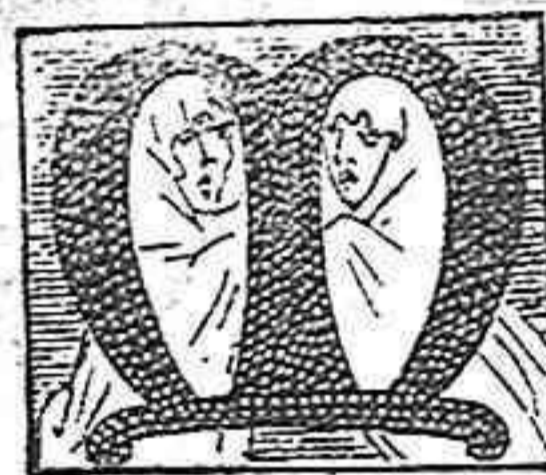
DIU L'ALOMAR...

El nostre estimadíssim compny, el diumenge passat va publicar a *La Publicidad* un dels seus vibrants articles, del que 'n retallém, admiradors, la següent parrafada:

«El signe més clar del rebaixament d'un poble es l'afany de les delacions. Roma, sota Tiberi, era una gran oficina de delacions i baixeses.—Però, per lo vist, estava reservat als nostres dies l'espectacle d'uns homes que tota la vida s'han omplert la boca am la paraula Revolució i acaben acusant de revolucionari, com a bugaderes, a un home, pera empenyer-lo a la mort. ¿En vengança de qué? En vengança de l'apoi donat a uns obrers contra una empresa periodística? Estava reservat als nostres temps el veure uns revoltats acudir a l'arma del govern enemig pera ferir un company de radicalisme.—Amics meus, jo os he parlat de solidarizacions noves, per la llibertat ofesa. Però jo declaro aquí rebuixar l'estreta de mà am tals homes. La meua mà, pura i blanca, no's tocará de sang. Giro am fàstic la cara, arregusso les vestidures pera no embrutar-les, i segueixo el meu camí.»

Nosaltres, plens de veneració, seguim el noble camí del Mestre.

Las tres candidaturas

AY la situació electoral s'ha presentat més clara als ulls dels electors que en las votacions de demà. Els camps están separats y entre las tres diverses candidaturas que van a la llyuya no hi pot haver duptes ni confusions. Cada candidatura té un caràcter marcadíssim, inconfundible, que la converteix en un símbol d'ideas ó de sentiments. Nosaltres creyém que las tres candidaturas ene

migas—autonomista republicana, regionalista y la dita de las dretas—poden anomenarse, respectivament, *candidatura del poble, candidatura burgesa y candidatura clerical.*

Examiném suscintament cada una d'aquestas tres candidaturas.

La *candidatura del poble* es la candidatura autonomista-republicana, que presenten las forsas de l'esquerra catalana, vibrants encare de l'èxit magnífich obtingut en las passadas eleccions municipals. Aquesta candidatura es la del poble, perque significa en els moments actuals la protesta contra l'aventura marroquina, contra la repressió cega y tiránica de la revolta de Juliol, contra la gestió d'un Govern que ha fet apareixer els trágichs espectres de la historia d'Espanya. L'esquerra catalana, en la llyuya de demà, es l'única forsa que aixeca la bandera del poble, plé de tristesa, de dolor y de sanch.

No hi haurá demà altra veu noble y serena que la de l'esquerra catalana. Els autonomistas catalans son els únichs que en aquestes moments de crisis fondíssima ofereixen els seus robustos brassos al poble pera ajudar-lo a aixecarse y pera defensarlo dels seus crudels enemichs.

En aquestes días d'angoixa, el poble, caygut y perseguit, ha d'aixecar els ulls vers els homes de l'esquerra catalana, que no l'han afalagat may enganuyosament ab promesas revolucionarias, pero que no l'abandonan quan las horas de desgracia arriban sinistrament.

La candidatura formada per la coalició de conservadors dinástichs, carlins, integristas y Comité de Defensa Social, es francament clerical y ultramontana. En ella hi palpitan tots els odis atávichs del fanatisme religiós, exacerbats pels incidents de la senmana trágica.

La presentació d'aquesta candidatura representa una agressió manifesta a tote els moderns principis de llibertat y una amenssa pera las engrunas y apariencias de liberalisme en que consisteix el ré-gim constitucional del nostre país.

Perque no poden fer políticament altra cosa, els clericals barcelonins presenten una candidatura de franca reacció. Ah, si poguessim! Ells anirían més enllá que en Maura y en La Cierva, els actes dels quals han merescut ja la irada reprobació de l'Europa.

Demà aquestes elements serán segurament derrotats. Pero no 'ns en fiém de la seva derrota. Aquesta gent es de la que treballa a l'ombra continuament.

Dos presidents d'entitats arxi-burgesas y entre mitj un procurador literat: heus aquí el *sandwich* electoral que ha preparat la Lliga Regionalista.

El grá de la candidatura está en el senyor Muntadas, president del Foment del Treball Nacional, y en el senyor Isamat, president del Gremi de fabricants de Badalona. No pot ésser més pronúnciat el sentit burges de la candidatura.

Aquestes elements son també partidaris de la repressió crudel. Ho son, no ja per fanatisme religiós, sinó per egoisme de classe. Ells, ab el pretext de la passada revolta, procuran—inútil feynal—ofegar las llevors dels nous ideals y l'destí vehemet del proletariat per la seva redenció económica.

Son també els elements regionalistas partidaris de la guerra del Marroch, que ha obert novament las terribles feridas mal cicatrizadas que las darreras campanyas colonias causaren en el pobre cos d'Espanya. Votar per ells, es votar per la guerra. Cal tenirho ben present.

Vigilia d'eleccions

Amf del poble, vorejant la cuneta que s'extén sota la fressa de las branças dels plátans, tremolosas a l'embat del vent fresch de la hora-baixa, van mossén Ramón y en Queló.

Els pámpols esgroguehits van cayent y arressarantse a las pilas de grava. Quan l'ayre devé impetuós, s'arremolinan y fan círculs enjogassats d'ample a ample de la carretera. Voltan, voltan ab follia, com si fossin enduts per l'allegria de veures lliures, despresos pera sempre de l'arbre que 'ls retenia.

De tant en tant, la sotana de mossén Ramón també s'alsa, frisoosa de volar: s'alsa fins als genolls y li marca las formas del cos botarut, d'ancas amples y camas groixudas, y li fa ensenyar els mitjons blancs y las sabatas de gomus, obertas de la boca ab irriverent y grotesca rialla. Alashoras mossén Ramón s'atura, fa esforços pera absaxar la sotana onejadora y repren la caminada.

Els dos companys sostenen un diàlech viu que tal volta sigui interessant. Tinguéim, una vegada més, curiositat, y escoltém las sevas paraulas, que 'l vent transmet claras y precisas.

QUELÓ.—Vam quedar, senyor rector, alashoras de las rogativas, que a n' a mí m' deixaria en pau y que may més se reñaria dels serveys que jo pugui prestar.

MOSSÉN RAMÓN.—Lo passat, passat, Queló, y tirarhi un cabés de terra que no tapi per sempre més.

Q.—Es que a n' a mí no m' agrada massa l'haver de repetir las cosas.

M. R.—No siguis aixís, y escolta. El món es com es y no som ni tú ni jo els cridats a transformarlo. Aquell día vas donarme un disgust...

Q.—Oh, no: vosté mateix se 'l va pendre.

M. R.—Es lo mateix; ja t' he dit que no t' vull retreure res. No m' agrada resuscitar morts.

Q.—Ab tot y venir las eleccions?

M. R.—De las eleccions vull parlarle. ¿Ja t' has rumiat ben bé 'l vot que has de tirar a 'l urna?

Q.—Naturalment.

M. R.—Es dir que ja estás decidit?...

Q.—Tan decidit que es lo mateix que si ja hi fos.

M. R.—T' hi has pensat detingudament?

Q.—Li asseguro, senyor rector.

M. R.—Veyam: ¿a qui votarás?

Q.—Cal que li digui?

M. R.—Digas, home; sense embuts.

Q.—Li diré d'una altra manera. Li diré a qui no votaré, pera acabar més aviat... No votaré a n' el que vosté volfa aconsellarme... ¿Ho té bé?

M. R.—Tan mateix serás capés de negar el vot a don Joseph?

Q.—No li negaré pas, mossén Ramón. Sense negarli res ni tan sols dirli una paraula, votaré a n' el seu-contrari.

M. R.—¿Es possible?... ¡No votar a don Joseph! A un home com ell, que 's desentranja pel nostre poble! Que corre a aixugar llágrimas, a minvar dolors y a consolar desgraciats!

Q.—¡No 'm fassi riure, mossén Ramón!

M. R.—Que ha fet més per tots vosaltres del que fa un pare pel seu fill!

Q.—Ab aixó té rahó, veu? Ell deixa diners al cent per cent y aixó cap pare ho faria... Pero ¿qué vol ferhi si cadascú es com es y cadascú sab lo que fa!

M. R.—Negarli el vot a don Joseph, es senyal d'ingratitud.

Q.—Aixó els que n' hi deguin, que prou pena tenen si encare a més de diners li han de satisfier altres dentes.

M. R.—No 'm puch acabar que t' estiguis contra d'ell.

Q.—Molt aviat está explicat... ¿Per qué 'l defensa vosté, veyam. Perque hi creu, ¿oy?

M. R.—Naturalment.

Q.—Donchs jo 'n soch contrari perque no hi crech. ¿Ho vol més clar? L'home segons per allá hont se las enfila.

M. R.—Pero a veure que t' donará si surt elegit, el que votas.

Q.—Ja veurá, com que jo no soch rector, no puch pas esperar que ab la seva influencia 'm fassi cambiar a una parroquia de més preu que la nostra... Pero en cambi tindré la satisfacció de saber que no perdo la companyia de vosté, perque sempre val més boig conegut que sabí per conèixer, y quedaré ab la conciencia tranquila del que creu haver obrat bé.

M. R.—Si aixó no es qüestió de conciencia, Queló.

Q.—Segons lo que vosté entengui per conciencia...

M. R.—No ho es, home, no ho es...

Q.—¿Cóm s'entén que no? ¿Donchs qué es per vosté la conciencia?

M. R.—No m' entendrias si t' ho dignés.

Q.—Digui, home, digui. Massa que ho veu que l'entench.

M. R.—La conciencia es el coneixement del mal ó del bé que podem fer.

Q.—Aixó mateix. ¿Veu com l'entench? Lo que jo no ho hauria sabut dir tan bé y tan depressa, pero es exacte al pensament que jo 'n tenia.

M. R.—Alashoras...

Q.—Alashoras, crech que vosté, sabent tan bé lo que vol dir la paraula, no hauria de dir que 'l votar no es cosa que pugui referirshi.

M. R.—La conciencia, Queló, está reservada a cosas més altas que a qüestions electorals...

Q.—El que 'n tingui poca farà bé reservantsela no més segons per que, però a n' els que no n' aném escassos, ens en sobra per tot, mossén Ramón.

M. R.—No 'ns apartém de la conversa. Convé que don Joseph surti elegit pera assegurar la pau del poble. Hem de demostrar d'una manera clara que aquí també protestan d'aquells fets vandálchs que 'ns han cobert de vergonya davant del món. D'aquells fets que no són altra cosa que 'l fruit que han donat las doctrinas que fins ara s' havian predicat...

Q.—La doctrina que fins ara s' ha predicat més, es la cristiana, senyor rector.

M. R.—La Doctrina Cristiana no aconsella 'ls sacrilegis ni els atentats contra las cosas més justas, ni contra la propietat, ni contra l'honra de las personas que no havian donat cap motiu pera que 'ls fos trastornada la vida... ¿Ahont s' es vist que en plé siglo XX, en un poble civilisat s' entri a sanch y a foch a las maysonas santas del repós y de la religió, profanant el sagrat nom de...?

Q.—Pero ¿y a mí que m' explica de tot aixó? ¿que hi tinch que veure alguna cosa?

M. R.—T' ho deya pera que t' fassis càrrech del que s' ha fet, del que 's farà encare si els enemichs de la religió s' apoderan dels llochs públics. Pera que vegis que convé que tots, com un sol home, aportém el nostre esforç pera evitar que aquells fets puguin repetir-se, cosa que passarà 'l día menos pensat si surt aquest republicanot que tú vols votar y els altres que com ell, se presenten arreu de la nostra terra.

Q.—¿Vol dir que aquells fets tornarán a repetir-se?

M. R.—N' estich cert.

Q.—Respon ab molta seguritat.

M. R.—Puch respondrehi, Queló, puch respondrehi.

Q.—Es dir que ho sab de bona tinta?

M. R.—Y de tant bona!

Q.—Ay, carat! Així, no li sabrá pas greu que pensi que vosté es dels que ho preparan.

M. R.—Déu me 'n liuri!

Q.—Pero bé es de suposar que vosté, estant tant enterat de tot, deurá mirar d' evitarho.

M. R.—Per aixó vinch a tú y vaig a l' altre. Pera que no passi un segon disbarat.

Q.—Donchs no 's molesti en venir a mí, perque de mí no 'n treurá res. Jo, ab la conciencia tranquila, votaré al meu candidat, sentincho molt per vosté, que no

podrá tenir parroquia millor, pero alegrantme'n molt per mí, perque així continuaré tenint la seva bona companyia.

M. R.—Ja ho has dit avans aixó, Queló. Sembla mentida que 'm creguis tant mesquí, suposant que faig treballs per don Joseph perque ell un día m' ho recompenzi.

Q.—Es una creencia que jo tinch, respectable com todas las creencias.

M. R.—Aixís, donchs, ¿comportarás que 'l nostre poble sigui una altra vegada teatre dels més repugnants successos?

Q.—Home, mossén Ramón, ja comensó a empiparme. No retregui més aquesta cansó, sinó hauré de pensar que 'l han feta cantar avans pera que 'ls vingúes bé la tonada.

M. R.—Quins disbarats de suposar!

Q.—Pero si no sab retreure res més pera defensar el seu candidat!

M. R.—Perque crech que ab aixó n' hi ha prou pera convencer a las personas honradas.

Q.—¡Vaya una honrada la de servirse de la sanch d' aquells días pera ser diputat! Sí que seria neta l'acta de don Joseph!

M. R.—Cóm quedém, Queló? Ab els bons, ó ab els dolents?

Q.—Ab els bons, encare que vosté digui lo contrari.

M. R.—Més clar: ab els que aproban la conducta dels malfactors ó 'ls que recriminan els fets vandálchs?

Q.—Els fets vandálchs! Els fets vandálchs!...

M. R.—L' última paraula, Queló!

Q.—L' última.

M. R.—L' última.

Q.—¡Vaja al caball ab els seus fets vandálchs!

El vent, joganer, altra volta fa dansar els pámpols y aixeca la sotana de mossén Ramón, que camina depressa, escorregut, separantse del seu company.

En Queló ha arribat a la porta de casa seva y contempla l' allunyarse del sacerdot. De l' altra banda de carretera, catxassut, carranquejant, puja un pagés y ab mirada maliciosa interroga a n' en Queló. Aquest, expressivament, fa l'ullet, allarga 'l bras cap ahont desapareix mossén Ramón y arronsa quatre dits de la mà deixant no més estirat el cordial, geste que es un eloquent comentari al diàlech que acaba de tenir.

Las ombres del capvespre cauen sobre 'l poble y la lluna, en quart creixent, riu desesperadament acompanyant las riallas dels dos pagesos.

XELA

Lector, ciutadà, home de consciència: posat davant dels ulls las tres candidatures. ¿Pots tenir cap dubte? ¿No t' diu el cor quina has de votar?

FULMEN

DEL DIETARI D'ANGUNIA

[The text in this column is extremely faint and mostly illegible due to the quality of the scan. It appears to be a list or a detailed report related to the 'Dietari d'Angunia' mentioned in the header.]

[Continuation of the faint text from the previous block, likely containing names and details related to the electoral process.]

Final del Congrès

EL SR. DATO:—Se levanta la sesión.

[Faint text block, likely a continuation of the article or a separate short piece.]

Gabriel Alomar

NOTAS ELECTORALES

Guía del elector.—¿Qui ha de votar demà?— Oficinas d'informació.—El Manifest de la Esquerra.—La candidatura.

En las elecciones de diputados provinciales que s' efectuarán demà diumenge y que comensarán a las vuit en punt del matí, no han de votar tots els electors, donchs no son elecciones generales.

Limitat el seu objecte a renovar una part del cos provincial, únicament podran votar els electors dels districtes ahont hi hagi vacants.

Per lo que a nosaltres ens afecta, convé recordar que 'ls electors que demà deuen acudir a las urnas son els que perteneixen al primer districte electoral provincial, constituït en la forma que a continuació s' explica:

Districte VI, antich terme de Barcelona desde 'l carrer del Carme al de Provensa; Las Corts de Sarriá, seccions 41 y 42 del VI y 40 y 41 del VII; Sant Gervasi de Cassolas, seccions 22 a 28 del VIII; Sant Andreu de Palomar, seccions 1.ª a 8.ª, y Santa Eulària, 9.ª y 10; Sarriá, Badalona, Santa Coloma de Gramanet y Sant Adrià de Besòs.

**

El vot es obligatori, y al quedar depositat en

l'urna, els electors poden—y es convenient que ho fassin—demandar a la mesa un certificat ahont consti que han complert ab aquest deber de ciutadans.

Convé aiximateix advertir qu' en las elecciones de demà servirán las mateixas llistas d' electors que s' utilitzaren en las de concejals verificadas el dia 2 de Maig.

**

Ofinas electorales establertas pera 'l servey dels electors republicans autonomistas:

Círcul Republicà: Plassa del Teatro, 2 (al costat del Principal).

Centre Nacionalista Republicà: Pelayo, 43, principal.

Centre Nacionalista Republicà Fivaller: Consell de Cent, 264, baixos.

Centre Republicà Autonomista Gracienc: Santa Teresa, 6 (Gracia).

Ateneo Republicà del Districte 7.e: Carretera de las Corts, 48.

Centre Republicà Autonomista: Sant Andreu, 225.

Avens Nacionalista Republicà: Doctor Sampons, 90.

Centre Republicà Federalista: Alta de Sant Pere, 2, primer.

Comité Republicà Federalista: Sant Miquel, 6, primer (Badalona).

A la barriada de Santa Eulària s' ha establert també una oficina: carrer de Santa Amalia, 24.

En tots aquests locals poden demandar els electors els datos y informes que sobre las elecciones de demà necessitin.

**

Manifest de la Esquerra catalana

CIUTADANS!

El govern d' en Maurá, creyentse incommovible després d' haver ofegat ab la repressió las convulsions qu' esclataren per tot Espanya en uns moments en que 'l Parlament estava tancat, malgrat l' esdeveniment de trascendental successos exteriors que ressonavan sinistrament en la Península, y ab ocasió en que la premsa y 'ls ciutadans tots de la Iberia no coneixian més pensament ni altra veu que la del Govern, convoca novament al cos electoral pera que porti els seus representants a las Diputacions Provincials.

En plena anormalitat constitucional, ab part de la premsa sospesa, sense llibertat pera emetre 'l pensament en publicas reunions, ab la menassa constant de procediments coactius que per la forma

com se desenrotllan y las circunstancias que 'ls rodejan, aclaparan a uns, entristeixen als més y deixan llarga estela d' odís y de dol, vol en Maurá que 'l poble expressi sa voluntat: lo qual equival a dir que desitja que no sia 'l ciutadà serenament sollicitat per la propaganda d' ideals el qui ab son lliure esforç porti a las Corporacions provincials els seus mandatari, sino que sian els resorts de govern exercits en un ambient de mort y ajudats pel caciquisme rediuvi, els que triomfin en la propra lluita.

Aquest desitj de domini amorat explica, ja que no justifica, la campanya que desde darrers del passat Juliol, s' ha vingut fent contra associacions, centres, escolars y homes catalans que com nosaltres no hem tingut la més petita participació, ni responsabilitat en els successos luctuosos desenrotllats els últims dias d' aquell mes; aixó explica la reiteració ab que 's pretén confondre el fet concret criminós produït en el vá y vé d' una revolta passatjera, ab la professió honrada d' ideals radicalment catalans y progressius; aixó explica 'l perfecte acord en que 's troban a l' hora present els antichs conservadors historichs y reaccionaris de nominació diferenta, ab els nous conservadors despresos lentament, per evolució regressiva, del gran arbre de las llibertats catalanas. Tots ells tendeixen avuy, ab fets irrecusables, a avant posar las conveniencias dels governs representatius d' un sistema polítich contra 'l qual el nostre poble en massa 's va aixecar, a la sobirana voluntat de Catalunya.

Donchs bé: davant de tots aquests fets, que jutjará la Historia, nosaltres proclamem imperturbables, més alt que may, la nostra fé en el poble catalá, la nostra viva esperansa en els seus destins civilisadors dintre de la Espanya, la nostra inquebrantable fermera en els ideals autonomistas, democrátics y republicans, que serenament propagats y definitivament triomfadors, farán desaparèixer de la nostra vida anacronismes que repugnan a 'l home modern.

La personalitat catalana adornada dels atributs imprescriptibles de llibertat individual y colectiva, sense els quals els pobles s' aniquilan en lluytas estérils, constituïxen el nostre excels amor; de la nostra fermera en defensarlos depén que se 'ns fassi justicia, dintre y fora de casa, que s' eximeixi al nostre poble de quantas faltas, miserias y crims pugan imputárseli en moments de confusió ó de desvari, perque ab la virtualitat de la nostra actuació demostrarem que no n' es pas ell el responsable.

Si volen, donchs contribuir ab aquesta obra ben catalana, ben democrática, ben republicana, encaminada, ensemps que a 'l enfortiment intern, a que no 'ns retrassin en la marxa ascendent dels pobles, deben, sense temensas, enfortits pel cumpliment del deure ciutadà, associar el vostre nom, el vostre esforç y en definitiva el vostre vot, al éxit de la nostra candidatura, que per la propia significació y pel valer dels que 'l encarnan, té de topar en els actuals moments ab tota l' oposició y fins agressió, dels que temen una Catalunya mestressa de sí mateixa y lliberalment orientada, perque saben que 'l esforç de la nostra terra, repercutint en las altres regions germanas, posaría el finis a la tiranía oligárquica y al poder personal sobre dels quals, en bona part descansa, per desgracia, la gobernació del Estat Espanyol.

Candidatura

- D. Francisco Puigpiqué Raurich
- D. Ramón Roig Armengol
- D. Antoni Suñol Pla

AL PUEBLO (*)

SPERANDO que voces más autorizadas que las nuestras rompieran el silencio, hemos llamado hasta ahora. Comprendamos toda la gravedad del actual momento político, la trascendencia enorme que en estos instantes han de tener los actos de todos, hasta de los más modestos, los que representamos algo en el partido radical, y hemos vacilado hasta hoy en dirigirnos al pueblo, a nuestro pueblo republicano y revolucionario.

De esta actitud expectante, nos sacan hoy los injustos ataques de que se está haciendo blanco a nuestro partido.

No nos referimos a los insultos de nuestros enemigos de siempre, los conservadores de todos los matices; cuanto estos digan y piensen, nos importa un ardite; los conocemos hace tiempo.

Tampoco queremos aludir, por la misma razón, a los falsos democratas que apenas hace dos meses, insultaban y delataban a los perseguidos.

Toda esta pandilla de clericales fanáticos y de vividores de la política, no merece más que la compasión ó el desprecio de los honrados y sinceros radicales. Conocemos a los nuestros, y sabemos que cuanto pueda decir esa gente, no hará la menor mella en sus ánimos de luchadores. Pero junto a esas, se levantan otras voces, voces de democratas, que acusan también a nuestro partido. No le acusan por su conducta en la semana famosa, que si de eso se tratara, esperaríamos confiados el fallo; le acusan por su conducta posterior, por su acti-

[Continuation of the text from the previous block, discussing political actions and expectations.]

(*) Se 'ns ha demanat la publicació del present escrit y ah gust li fem un lloch en aquestas columnas.

tud frente a la represión, y, *entre estas voces, una que nosotros hemos reputado siempre sincera, ya que no acertada, la de Gabriel Alover, ha llegado a nuestro corazón y nos decide a hablar.*

No queremos que mañana se pueda decir que ha podido más en nosotros el espíritu partidista, de criterio mezquino y cerrado, que el amor a los grandes ideales a que hemos consagrado nuestra vida.

Alejandro Lerroux, el que para nosotros es al mismo tiempo jefe único, compañero, maestro y amigo, nos dijo hace cuatro años en un artículo que los clericales hicieron célebre: «Si habeis de ingresar en una disciplina rutinaria y atávica, de jerarquías y de pontificas, de adhesión incondicional y de respeto sin límites... jóvenes, plegad la roja bandera.»

Nosotros, hemos vuelto a oír, evocada por la gravedad de la situación, la palabra de Lerroux, mezclada con el llamamiento que Alover hace a la juventud radical y decimos:

Tienen razón los que acusan; parece que ha habido quien no ha cumplido con su deber; pero no es justo ni siquiera noble hacer responsable de ello al partido, y a los radicales en general.

Que entre los nuestros hay culpables de lesa humanidad ó de lesa democracia? Nosotros juramos que, si otros no lo hicieran, los redactores de LA REBELDÍA sabrán pedir para ellos, después de bien depuradas las responsabilidades, el castigo ejemplar que las democracias reservan para sus individuos indignos.

Pero mientras llegue ese día, en que se levante la mordaza que hoy hace enmudecer a la democracia radical, imposibilitando su acción, callen los acusadores.

Piensen que aún nosotros no hemos dicho nada de la campaña de la Publicidad en la primera quincena de Agosto, ni siquiera del discurso de Boca y Roca en el Ayuntamiento después de los sucesos, ni del voto de la minoría republicana solidaria en unión con los conservadores de La Lliga, ni de la conducta de su prensa cuando la protesta de la de Madrid.

Nosotros cumpliremos con nuestro deber, honrada, noble y justiciariamente; que cumplan los demás con el suyo.

Barcelona, 21 de Octubre de 1909.

Los redactores de La Rebelión, suspendida; Juan Balugera, estudiante, Angel de Borjas Ruiz, abogado, Rafael Canales, médico, Colominas Maseras, profesor, Rafael Guerra del Río, abogado, Manuel Santamaría, concejal obrero.

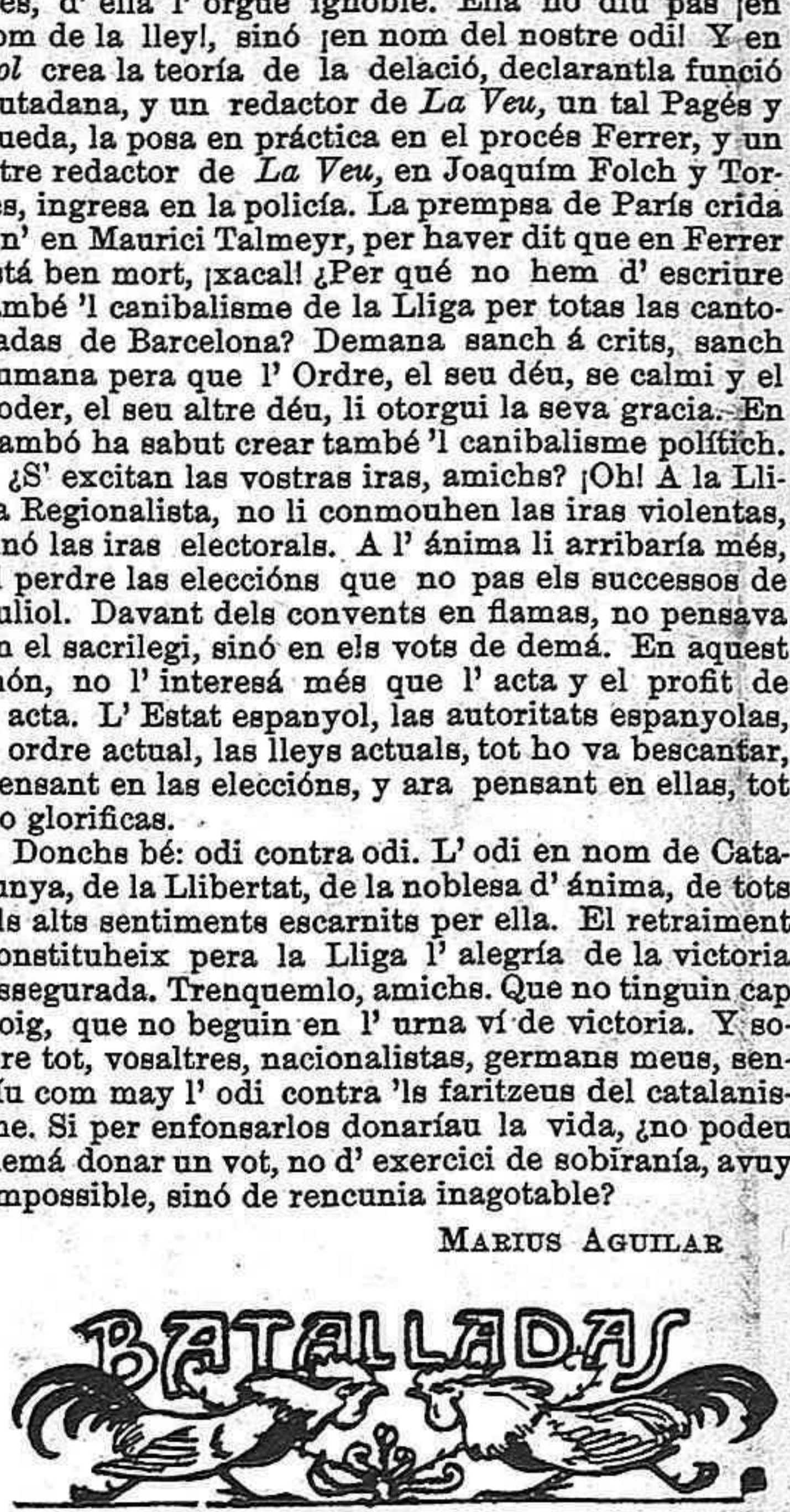
conservadoras, té encare vida, no pot cridar á l' Estat espanyol: Cau sobre la carn catalana y mosséga-la sense pietat. Nosaltres, disculparém el teu cas-tich.»

La Lliga es el cervell de la repressió, però es, además, d'ella l' orgue ignoble. Ella no diu pas jen nom de la llei, sinó jen nom del nostre odi! Y en Pol crea la teoria de la delació, declarantla funció ciutadana, y un redactor de La Veu, un tal Pagés y Rueda, la posa en práctica en el procés Ferrer, y un altre redactor de La Veu, en Joaquím Folch y Torres, ingresa en la policia. La premsa de París crida á n' en Maurici Talmeyr, per haver dit que en Ferrer está ben mort, ¡xacall! Per qué no hem d' escriure també l' canibalisme de la Lliga per totas las cantonadas de Barcelona? Demana sanch á crits, sanch humana pera que l' Ordre, el seu déu, se calmi y el Poder, el seu altre déu, li otorgui la seva gracia. En Cambó ha sabut crear també l' canibalisme polítich.

¿S' excitan las vostras iras, amichs? ¡Oh! A la Lliga Regionalista, no li comouhen las iras violentas, sinó las iras electorales. A l' ánima li arribaría més, el perdre las elecciones que no pas els successos de Juliol. Davant dels convents en flamas, no pensava en el sacrilegi, sinó en els vots de demá. En aquest món, no l' interesá més que l' acta y el profit de l' acta. L' Estat espanyol, las autoritats espanyolas, l' ordre actual, las lleys actuals, tot ho va bescantar, pensant en las elecciones, y ara pensant en ellas, tot ho glorificas.

Donchs bé: odi contra odi. L' odi en nom de Catalunya, de la Libertat, de la noblesa d' ánima, de tots els alts sentiments escarnits per ella. El retraiment constituheix pera la Lliga l' alegría de la victoria assegurada. Trenquemlo, amichs. Que no tinguin cap goig, que no beguin en l' urna ví de victoria. Y sobre tot, vosaltres, nacionalistas, germans meus, sentiu com may l' odi contra l' s faritzens del catalanisme. Si per enfonsarlos donaríau la vida, ¿no poden demá donar un vot, no d' exercici de sobiranía, avuy impossible, sinó de renuncia inagotable?

MARIUS AGUILAR

PERA cubrir els gastos ocasionats per la campanya de Melilla, el ministre d' Hisenda ha concebut el despampanant projecte de fer pagar cent duros á cada un dels excedents de cupo y redimits que no siguin pobres — ¡com si aquí ja casi tothom no ho fos de pobre! — y s' trobin compresos en els reemplazos de 1903 á 1908.

Y, ¡cosas d' Espanyal, apenas l' ensat a volar l' espatarrant pensament, ha succehit lo que aquí sempre succeheix en tots els assumptos públics, desde l' s més insignificants als de més trascendencia.

Vejin lo que, pera edificació dels seus lectors, deya un diari del dimecres en la secció telegráfica:

Primera noticia: «Preparanse en Bilbao manifestaciones contra el proyecto de Besada.»

Noticia segona: «En Málaga se celebrará un mitin monstruo en favor del proyecto de Besada.»

El fandango continúa.

¿Qui hi diu més?

Un grupo de senyors de la dreta ha publicat una allocució recomençant la candidatura de diputats provincials confeccionada per la Lliga.

Totas las firmas que la acompanyan son molt conegudas y molt respectables; totas: fins la d' una senyora, qual nom, encare que sona ab molta frequencia en bastant diversas esferas de l' activitat humana, fins ara no havia figurat may en política.

Se 'ns ha assegurat que un reputat fabricant de pastas pera sopa está elaborant una classe especial de fideus que s' titulará fideus La-Moncerdá.

Si aixó es cert, aviat se podrá dir, sense incorre en exageració, que 'ns trobem la Moncerdá fins en l' escudella.

En una correspondencia de París publicada per un periódich madrileny, hi hem llegit unas observacions, ben dignas, certament, d' esser meditadas.

Parla l' autor de la referida carta de la pasmosa activitat del temperament francés y, después de pon derar la sanch freda ab que sab afrontar totas las contrarietats que se li presentan, siguin del género y de la magnitud que s' vulgui, escriu aquestas ratllas que copiém sense traduhir pera que no perdin el seu natiu aroma:

«¿Quién habla ahora en Francia de desgracias?... Si estalla una bomba en Marsella, los periódicos lo ignoran; si las amenazas de las huelgas aparecen preñadas de peligros, rápidamente lo comentan, y si ocurren otras desventuras, cuidadosamente lo callan.

» ¡La alegría es su musa!

» España, cuando se disipen los nubarrones que cubren su horizonte en estos momentos, debe pensar seriamente en todo esto, porque España, á pesar de su cielo azul y de su sol radiante, es un país triste, esencialmente triste: el país más triste de Europa.

» Sus canciones populares revelan ese espíritu de tristeza.

» Y la tristeza ahuyenta á las gentes y ahuyenta el dinero.»

Curios, molt curios, ¿no l' s sembla?

De retorn á la seva terra, la comissió del Ajuntament de Zaragoza que, com ja saben nostres lectors, va anar á passar uns quants dies á Melilla, s' aturá á Málaga.

Ab tan plausible motiu, la Diputació provincial de la terra de las pansas, amable y espléndida com totas las diputacions, obsequiá als regidors aragonesos ab un banquet que diu que va ser de primera.

Se descorchó el xampany y hi hagué els corresponents brindis, y al fer l' arcalde de Zaragoza, senyor Iranzo, el séu, va dir que l' s soldats malagueños son els millors soldats.

Llástima qu' en justa correspondencia á la seva galanteria, algun comensal no li hagués respost: — Y els contribuents de Zaragoza, els millors contribuents.

Ves si 'n son, que l' s seus regidors fins poden fer viatges de recreo á Melilla... ab cárrech al pressupost municipal.

En Maura ha confessat plenament el fracás de la seva política d' atracció que fins ara ha seguit á Catalunya.

Y donchs, qué? Aixó haurá pogut sorprendre l' n' ell y á n' els que aquí li feyan de responsables, però á ningú més. Una vegada encara l' poble catalá ha demostrat que no vol saber res ab la gent de Madrid.

No en va abans de tota la requincalla del període constructiu, de l' imperialisme, etc., aquí s' havian cantat las veritats als polítichs espanyols de tota mena, y no en va, per lo que l' s refereix al camí que á vells catalanistas se volia fer seguir, en Prat de la Riba els havia predicat els radicalismes de la seva Doctrina.

Ara, ¡adéu ilusions! Tombat el projecte d' Administració local, fet á impulsos d' aquell desitj d' atracció, en Cambó veurá per terra las seguretats que tenia d' esser arcalde de Barcelona y la Lliga, per no fer un paper ridícul, haurá de tancar la porta, La Veu haurá de plegar y en Torrandell haurá de tornar á Mallorca á fer altre cop traduccions pera la Tubau.

Y en Pol, sento preguntar.

En Pol estaré encarregat de la liquidació y seguiré fet números volent demostrar que no han perdut.

En la baralla d' en La Cierva y en Moret, aquest enfadat per lo que l' primer li havia dit, va cridar: — Aixó que S. S. diu es una bofetada pera mi, y S. S. no es prou alt, pera arribarme á la cara.

Físicament, en Moret té rahó, puig ell es més alt que l' ministre.

Peró intellectualment... Tiri, tiri, senyor Moret, que tots dos son prou petits!

La Veu ha posat el crit al cel perque El País, de Madrid, ha aconsellat als radicals barcelonins que votin la candidatura d' esquerra.

Si aquesta, com tot ho fa preveure, surt triomfanta, el diari maurista ja té arguments als quals atribuhir la victoria. Però no 's molesti á fer retrets, en els que per altra part ningú creurá, puig ben recent es el cas de las darreres elecciones municipales. Aixó, sense voler dir que nosaltres tinguéem de fer escríps dels vots que 'ns puguin donar els radicals, ja que sempre tindrem en més honor que la part sana d' aquests ens voti, que no pas el que tindriam si ens votessin els que votarán á n' ells.

L' esquerra no 's troba encara en la necessitat de recabar els vots dels que van alabar el 25 de Novembre.

EL GRAN DISCURS

I

Neguitosos, tremolant, els seus fidels el respallan.

— Al Congrés, don Segimón!

Pensi que avuy tot' Espanya está esperant el discurs que ha de pulverisá á en Maura.

¡No li tingui compassió!

Res de pietat, res de gracia.

¡Bona embranzida y bras ferm!

Que no 's perdi una estocada.

¡Vosté té avuy en sas mans el pervenir de la patria!

En Moret l' ensa un somris y estirantse la casaca, puja al cotxe y: — ¡Al Congrés!

¡A donar la gran batalla!

II

— Senyors: No espereu de mí avuy adornos ni galas: ¡avuy no duch més que foch!

(Aplausos interminables.)

Avuy no duch més que fel, avuy no duch més que llágrimas, avuy no duch més que dol, y plans y queixas y llástimas.

(Un oient, electrisat, li tira un barret de palla, y un altre li crida «Olé!»)

Digueume, pernicios Maura, ¿qué heveu fet pel benestar d' aquesta terra adorada?

¿Hont l' heu deixat, sobre tot, aquell retumbant programa que us servi per albardar á las ignocentas masses el día, ¡día funest!, en que us varen dar la vara ab que havian de guiar el carro august de la patria?... (Cris. Aplausos. Ovació.)

Sapiguenho, pervers Maura; jo, en Moret; jo, el capitá de la colla democrática, us dich que no ho heu fet bé, qu' heu desllorigat l' Espanya y que... vaja, al posar punt á aquesta catilinaria, declaro á la fas del món que, dadas las circunstancias en que us varen enflar, no podía jo pensar-me

que duguessiu al país al lloch hont el vejém ara. Aixó es tot quant, de moment, volia exposá á la Cámara. He dit.

Y don Segimón s' estira el bigoti... y calla.

III

A la porta del Congrés els vells moretistas braman.

— ¿Heu sentit?

— Es un farsant!

— Un putxineli!

— Un calsassas!

— No ha demanat el poder!

— No ha dit ni mitja paraula que fés compendre allá dalt que la copa está vessantse!

— Y aquest es el gran discurs de que á tot' hora ens parlava?

— Saltimbanqui!

— Trapasser!

— Traydor!

— S' entén ab en Maura!

— Que plegui!

— Lo qu' es á mí que no 'm miri més la cara.

Y l' s dispersan dihent renechs, com faria el pobre diable que después d' haver somniat or, bifitchs y ví de Málaga, al despertar-se l' s trobés dins de l' arcocha al seu sastre que ab ayre amensador y acompanyat d' una tranca li está ensenyant el comptet de sis ó set temporadas.

C. GUMÁ

Pierrot, diputat provincial

ILACÁNDIDA bullía. No n' hi havia per menos: estavem en vigílas d' elecciones provincials.

Al sol anunci del mitin, el café de 'n Tuy va omplirse de gom á gom.

El president del comité monárquich, l' únich partit que comitejava en el districte, feu ab tota pompa la presentació del candidat senyor Pierrot, maurista convenut y recalitrant reaccionari.

Seguidament s' alsá l' festejant polítich, y ab la má esquerra remenant el bolado y ab la dreta allargada, com Jesús quan parlava als seus deixebles, después d' una petita pausa, exclamá:

— Poble!... Més que poble!... Jo t' salut y t' remercio, Jo t' salut perque, al redressarte damunt l' es-coria democrática, t' dignificas; jo t' remercio per haver pensat ab mí, precisament ab mí, el més indigne, el més humil dels teus leaders... (Aixó dels leaders, no ho van aplaudir els rústega vehins de Vilacándida perque no ho van entendre.)

Poble!... Ja que 'm proposas á mí, donchs, y que no tinch més remey que acceptar el teu sufragi, accepto el sacrifici... Vota per mí, y jo sabré cumplir ab la meva obligació... Votant per mí, votas per la teva salut encare que l' s metges te dignin lo contrari; votar per mí, es votar pels filla... els que 'n tingan; votar per mí, es votar per la vida, y més que per la vida... per la bona vida.

El meu programa es vast, vastíssim, més vast que las levitas de 'n Weyler y que la paraula de 'n Vallés. Escoltélou, amichs meus, empapeuse'n bé del meu programa regenerador que, tart ó d' hora, vos ha de dur á la deslliuransa y á la salvació: En lo referent á Guerra, som dels clássichs, no 'ns guía altre lema que aquest crit: ¡guerra als inglesos!... En lo referent á la Marina, no permetrem que se 'n canti cap trós, dintre del radi de la població. Tocant al ram d' Instrucció, el nostre ideal es ensenyar al poble una gramática ben parda; volém que tothom tinga lletra y, á poder ser, una lletra ben menuda; aixís com, respecte á números, el nostre interes es que no hi hagi zeros á l' esquerra ni vuyts y nous ni cartas que no lliguin... Y en fi, estimats vehins, jo 'm desviuré, jo 'm multiplicaré per una cosa que tots aneue, que us convé molt, que fa anys espereu ab candeletas... Jo treballaré per la carretera, per la vostra carretera, per aquesta carretera tant desitjada, y no pararé fins á lograrla.

Llarchs aplaudiments y nn que altre visca coronaren la curta y substanciosa peroració del ilustre candidat.

De cap á cap de Vilacándida, formant homes y donas animats rotllos al mig del carrer, tothom parlava del hermós discurs del candidat y de la promesa que l' s havia fet sobre lo de la carretera.

El més entusiasta de tots era 'n Tralla dels carros, que li deyan, un pobre home que feya de carter y de recader y que darrera de la política havia perdut diners, caballs y tartanas y estava á punt de perdre fins el carinyo de la seva muller, la Colométa, una dona jova y guapa que d' ensá de casada s' havia vist tractada sempre pitjor que l' s animals de càrrega.

En Tralla, emocionat, al sentir las bellas parolas del mitin, al pensar sobre tot en alló de que lo de la carretera nova podría ser un fet si votavan al senyor Pierrot, com que pel seu negoci de transports li convenia tant una tal millora, tot seguit va posarse en tot y per tot á las ordres del comité, treballant desde aquell instant com un negre en favor de la candidatura maurista.

Mercés á las manyas dels interventors y á l' acti-

Per l' odi de las nostras ánimas

É que unas veus han dit: «Femnos sòrts á las cridas electorales, que sigui l' retraiment la nostra protesta, que quan tot lo que es civisme ha deixat de viure en la ciutat nostra, no serveixi la nostra acció política pera fer creure que la llibertat encare ens perte-neix...»

Amich que així predicas l' abstenció electoral, jo també, com tú, creya en que sería un bell gest de revoltats, cridar mon posumus als cantors electorales. Es que en mí, com dintre teu també, perdurava aquell romanticisme revolucionari que considera l' retraiment una amensassa, pensan que las urnas buydas constituheixen pera l' s de dalt una inquietut y pera l' s d' abaix una esperansa. Y no, amich, no. El retraiment es la retirada dels plebeus á l' Avents, reproduhintse en el nostre temps, pero l' retraiment té d' esser un acte suprem prólech de decisions supremas y el que tú predicas no es res més que un retraiment circunstancial y passatger. Es producte d' un enfado momentani, no d' una decisió viva y ferma. No s' el desitja, com una arma, ni com una propaganda, sinó que s' el vol practicar per un pesimisme pueril, com d' infants que diuhen, picant de pens: «No vuy votar, avuy no vuy votar.»

Y bé: jo no us demano, amichs, que voten en nom de cap ideal, ni de cap partit. Fer una disquisició electoral en nom de la ciutat, me sería fácil y més fácil encare, reproduhir las vellas sofíamas que parlen de la Libertat y de Catalunya. En las horas actuals, no 's pot esser cerebral, ni idealista, sinó home d' entranyas, y d' entre totas las entranyas, el fetje, gran pare dels odis. Perque las elecciones de demá, no deuen presentarse com una batalla que 's dona al govern, car pera batre al govern son poca cosa unas elecciones, sinó com un atac á la Lliga Regionalista, y á la Lliga Regionalista es precis odiarla fins á morir. Ja no 's tracta de que aqueixa gran «celestina», hagi pervertit la causa catalana, empeltant en l' idealitat nostra un oportunisme de prestamista que á tot demana tant per cent, sinó de que dintre de Catalunya, ella ha iniciat la vergonya dolorosa de que un partit catalá cooperi á l' obra represiva d' un govern espanyol. Un Estat, el nostre Estat, per exemple, pot tenir fins el dret á una extralimitació jurídica, en nom de la seva vida, pero un partit que parla en nom de Catalunya y que per l' ideal de Catalunya y no pas per las sevas ideas

¡A votar!

---A pesar de ser el camí tan pla, ¡tinch una por d' anarme'n de bigotis!...

---El camí está ple d' obstacles, pero no importa ¡hi aniré!

vitat de 'n Tralla, que, com a bon carreter, sapigué fer anar rodes y més rodes, el senyor Pierrrot fou elegit diputat provincial, y a las quatre de la tarde, hora del escrutini, ja se'n havia enterat tota la vila. No'n vulgué d'alegría, de músicas, de cobets!... L'endemá del día de las elecciones, al vespre, hi va haver un gran rebombori al café de 'n Tuy.

—¿Que no ho sabeu, minyons?—fa l'apotecari, entrant tot rioler.—¿No ho saben?... Gran noticial...
—¿Qué passa?—van fer, a coro, els del comité.
—Que 'l nostre diputat ja ha lograt la carretera.
—¿Cóm?... L'endemá de ser elegit, ja ha pogut resoldre favorablement un assumpto tant difícil?...
—¿Cál... No pot ser!—repeteixen varias vengues.
—Si no ho volem creure, veniuho a veure... Ell mateix vos ho demostrará...

Tothom va corre ansiosament al domicili de 'n Tralla, ahont s'hostatjava 'l diputat. La porta era tancada. De un en un tots els vehíns varen anar guaytant pel forat del pany...

El senyor Pierrrot tenia la Colometa, la dona del carreter, asseguda a la falda y no 's cansava de ferli manyagas.

Efectivament, la promesa s'havia complert.
El diputat havia lograt la carretera.

JOAQUIM AYMAÍ

La táctica del proletariats

PERA 'ls obrers, tots els burgesos son iguals, siguin del partit que vulguin, diguinse republicans ó monárquics, absolutistas ó radicals, blancs, negres ó vermells...
¿Quántas vegadas no s'han dit aquestas paraulas en els mitings dels treballadors y en els periódichs obreristas! Durant molts anys, la táctica que las esmentadas paraulas enclouhen ha sigut la que ha predominat entre 'ls proletaris militants. Els anarquistas y 'ls socialistas han vingut predicant durant molt temps aquesta teoria de l'igualtat dels homes y dels partits dits burgesos davant dels interessos y dels ideals obrers.

Aquesta actitud dels obrers ha obehit a diverses causas. Una d'ellas es la rigidesa dogmática de las teorías de Karl Marx, en las quals han format el seu esperit gran nombre d'obers dels nostres días. Una altra causa es el llevat exclusivista y sectari que no han pogut evitar las escuelas extremas de l'obrerisme. Una altra causa, aquesta d'orde práctic y experimental, es l'haver vist els obrers que, en determinats aspectes de la lluyta entre 'l capital y 'l treball, certs homes y certs partits liberals y radicals s'han posat en contra dels treballadors.

Peró las ensenyansas de la realitat y l'evolució de la política moderna han produhit dintre de l'obrerisme una forta corrent contraria a la vella táctica. Malgrat las exageracions dels teoritzants y dels sectaris, s'han presentat en el curs dels aconteixements polítichs moderns, moments en els quals s'ha fet precisa y inevitable la solidaritat de tots els homes liberals y radical-, y alashoras no s'ha pogut eludir la cooperació dels obrers societaris, dels socialistas y dels anarquistas en una obra de llibertat y de justicia empresa alhora pels elements del radicalisme polítich. S'ha demostrat que, per damunt de las separacions doctrinarias y las diferencias d'estament, existeixen entre 'ls radicals y 'ls obrers punts de contacte, de coincidencia, de noble colaboració. S'ha vist que hi ha una obra comú y present a realisar. Y 'ls fets han tirat a terra las intransigencias dogmáticas, las antipatías y 'ls rezels. En todas las naciones europeas, especialment a Fransa, s'han presentat moments d'aquests.

Al mateix temps, ha anat perdent terreny la inclinació dels obrers cap a la violencia sistemática y a la feyna merament negativa. L'anarquisme, sobre tot en lo relatiu a la seva táctica, ha reculat considerablement. El socialisme, en cambi, ha avensat ab ímpetu. En el socialisme hi havia, no obstant, una rigidesa doctrinaria que en certas ocasions el feya inadaptable. Aviat se dibuixaren dugas tendencias, la dels revolucionaris intransigents y la dels reformistas. Una bifurcació semblant se produhí en las organizaciones sindicalistas. Després d'una forta lluyta entre las tendencias divergents, la dels reformistas triomfa arreu. Els darrers Congressos obrers d'Italia, Fransa y Alemanya prou clarament ho han provat.

L'evolució obrera ha tingut en el recent Congrés socialista alemany de Leipzig un moment culminant. S'ha acceptat la táctica de cooperació ab las esquerras radicals quan las circunstancias ho exigeixin. D'aquesta nova táctica tot l'innens exercit liberal modern n'ha de sortir beneficiat.

Els obrers no abandonan pas las sevas posicions, ni 'ls seus interessos y ideals propis. Però reconeixen que, segons la frase d'en Jaurés, hi ha per damunt dels interessos obrers, els altíssims interessos humans. L'ideal somniat encare es lluny, y mentrestant la lluyta ab els elements retardataris es dura. Com ha dit en Ramir de Maeztu, els militants del obrerisme y las esquerras radicals poden fer plegats molt camí avans de separarse.

A. R. y V.

La campanya del Riff

Día 13 d' octubre

Se té noticia de que 'ls moros preparen una emboscada a un grupo de soldats espanyols.
Aquests anavan a buscar aygua a un pon de prop

de Sidi Hamed el Hach, quan de darrera de las figuras de moro sortiren inesperadament grupos de moros que 'ls agrediren.

Resultaren morts 8 soldats y ferits altres quatre. En un tiroteig als voltants de Nador son ferits un finent y un soldat.

Del 14 al 17 d' octubre

Durant aquestas días regna relativa calma. Se van acumulant provisions y municions a Seluán.

Els tiradors moros aislats, anomenats *Pacos*, molestan molt las posiciones espanyolas, fent alguna baixa de tant en tant.

Día 18 d' octubre

En un reconeixement ofensiu de las tropas espanyolas de Nador, tenen els espanyols 5 morts, entre ells un comandant, y 18 ferits.

S'atribueixen als moros 300 baixas.

Día 19 d' octubre

Els moros, dividits en dugas grans masses atacan simultáneament Seluán y Nador. En el primer lloch hi ha 1 mort y 12 ferits y en el segon 2 ferits.

Días 20 y 21 d' octubre

Caú a Melilla una pluja torrencial, que impossibilita las operaciones.
Segueix el compás d'espera.
L'harca reb reforços.

Píndolas de bon sentit

COMENSÉM pels petits?
Las primeras ideas, las impresiones primeras son aquellas que 's graban més profundament en el cervell. Persisteixen encara quan altres adquiridas ó rebudas

molt després s'han borrrat de la memoria. Mentres podém recordar una idea, es indubtable que exerceix influencia en nostre pensament.

¿Per qué, donchs, s'empenya casi tothom en omplir el cervell de las criaturas de ideas falsas, contrarias en absolut a la veritat?

Els pares primer y després els mestres diuhen a noys y noyas que 's guardin, com de cremarse, de dir mentidas; que una mentida que surt de la boca equival a una mala acció. Els mateixos que exigeixen la veritat, ensenyen a las criaturas a dir mentidas, dihentlas ells.

Quan arriba la vigilia del día dels Reys, tothom parla a las criaturas dels regalos que 'ls hi portarán els reys blancs y el rey negre. Y al dematí quan treuhen els noys la sabata del balcó ó de la llar del foch y la troban plena de joguinas, una mateixa frase surt de todas las bocas:

—Miréu lo que 'ns han portat els reys!

¿No valdria més dir la veritat a las criaturas?

Quan la mare d'un noy ó d'una noya está a punt de tenirne un altre, comensa a dir que té d'anar un d'aquells días a París a buscar un germanet ó una germaneta. Y quan aquésta ó aquell ja han arribat, el pare, un oncle, un avi, una tia, qualsevol, responen al noy si pregunta d'hont surt el caganíu:

—Ha baixat del cel; l'hem portat de Roma; es un regalo que fan els àngels...

¿No sería millor, senyors, e grans explicacions, dir que l'ha tingut la mare, y que de sas mares neixen todas las criaturas?

Aquestas y moltras altres mentidas que 'ls pares ensenyen a sos fills fan qu' aquéts arribin a grans ab una porció d'ideas equivocadas; que tardin molt més a saber lo que 'ls hi convé; qu' alguns resultin ximplats a forsa de viciaduras y pamplinas.

Altres mentidas, ensenyadas també pels pares y mestres, exerceixen una influencia fatal sobre 'ls adolescents y joves.

La societat actual está montada sobre la forsa y sobre el diner. El que té diners es l'amo del món, el dueny del seu sembant; pot fer y desfer a son gust fins ahont li permet la cantitat de sa fortuna.

En lloch de dir als noys, quan ja son grandets, que procurin adquirir diners de todas las maneres

possibles, perque tenint diners podran fer lo que vulguin y no serán esclaus sino amos, se 'ls hi diu que el diner es una cosa vil y despreciable; que lo que deuen procurar es adquirir virtuts y sabiduria, que son lo més bo del món, lo únich digne de ser desitjat.

Y molts noys prenen tals paraulas al peu de la lletra y s'afanyan per ser virtuosos y sabis. Moren sos pares y com els hi han dit que 'l diner es despreciable, deixan que altres més vius els estafin y 's quedan ab la virtut y la sabiduria. Passan alguns anys, y llavors veuhen que ni la virtut dona pa ni la sabiduria fa viure. Son uns infelissos, molt virtuosos y molt sabis, però 's moren de fam.

¿No valdria més ensenyarls que 'l diner, sols el diner farà que tinguin bona vida y bona mort y que si no 'l poden adquirir de bona manera, 'l adquireixin com pogan, com fan tots els que son bastant llestos per veurer desde molt joves que sos pares y sos ministres els enganyavan al dilshi que despreciesin l'or?

Dihent la veritat es com logarém que 'ls noys no diguin mentidas y no resultin uns beneyts.

JOAN PLA

LAS INTENCIONES DEL SR. RAMONET

PERA combatre aquella greu anemia cerebral y aquella debilitat que 'm consumían, el meu metje, un ilustre vegetariá, honra y gloria dels de la seva especie, m'imposá la dieta d'herbas; en altres termes: aygua de bledas al dematí, una esbargina al caliu pera dinar y such d'escarxofas bullidas al vespre, y per tot beure 'l decuyt de caps d'esbarzers y escorxa de arrel de magraner bört ab una cullerada de xarop de las cinch arrels. Si a tan nutritiva alimentació s'hi afegixen els banys de sol diaris per espay mínim de dugas horas, tothom podrá ferse cárrech de que la meva restauració orgánica anava ben poch a poch.

Cotidianament anava al Parch, m'asseya de cara al astre-rey y passava en contemplació beatífica aquells cent vint minuts d'existencia que las ciencias mélicas consideravan necessaris pel restabliment de la meva important salut. Y velshiaquí com als pochos días vaig entrar en relacions ab un altre sér malaltís que prenía igualment el sol per consell facultatiu, el senyor Sainz de Lazarregui, un distingit *classe passiva* del ram d'Hisenda, avuy día jubilat y que en altres temps signé un especialista en l'art maravellós d'ecorzar al contribuent ab la má dreta y esgarrapar els interessos nacionals ab la má esquerra. El bon home patía de reuma; un reuma que en els temps de boyra ó pluja li mossegava las camas com un gós rabió; un reuma contret a Galicia, en una d'aquellas excursions fiscals que de tant en tant li confiavan a fi y efecte d'endurse'n la camisa dels morosos, que després de la seva visita quedavan més despulats que las ánimas del Purgatori.

El tercer abonat al banch de las soleyadas venía un sol cop a la senmana: el dilluns sens falta. Era un subjecte d'aparencia menestral, un xich menos que modest en el vestir, insubstancial de conversa, curt de génit, escardalench, moreno y ab un bigoti blanc que li donava aspecte de veterano esbravat de la milicia ciudadana. Aixís com el senyor Sainz se franquejava y retreya a voltas pecats de la vida passada, detallant picardías y entremaliaduras económicas de quan tenía las frontissas sense rovell y las urpas esmoladas, del contertuli senmanal sóls logarrem saber que 's deya Ramonet. Y no es pas que fós aixut com un'esca; parlava, sí, pero parlava de cosas fútils; de la temperatura, del temps, de la moda, dels cinematógrafos, de las tarifas del carril, de la arribada dels barcos, etc. Res de dir mal del Govern, com a bon espanyol; res de murmurar del próxim, com a perfecte católich; res de criticar las corrents polítichs, com a barceloní llegítim. No sabíam si era creyent ó ateo, solidari ó anti, home d'ordre ó de la flamarada, rendista ó proletari; res, el nostre company de banch prenía 'l sol, divagava sense comprometes, no 's decantava a cap opinió, no 's confessava partidari de cap doctrina y, aixó sí, hi caragolava uns cigarrets de la gruixaria d'un misto de vigilant.

Passada aquella senmana de la bullanga, parlarem *¿cómo no?* (que diría un *americano*) dels engarjolaments qu' eran el nostre pá de cada día. El senyor Sainz, home d'ordre per la part que té de funcionari del Estat, *magüer* que radical per ser espanyolista inconsútil, no sabia cóm orientarse, y aplaudía aixó, reprobava alló, s'adhería a tal fet y protestava de tal altre. Jo també comentava desde 'ls meus punts de vista els successos d'actualitat. Y llavors sigué ocasió de sondar fins a lo més pregon l'ánima d'aquella esfinge senmanal.

—N'hi han prop de dos mil d'agafats, senyor Ramonet. ¿Qué li sembla? Diguins, ¿qué 'ls hi faría vosté?

—Jo... 'ls pelaría a tots.

—Oh... oh... es que 'ls tribunals han d'aclearir quins son els innocents y quins els culpables.

—Innocents ó culpables... els pelaría a tots. Quedárem estátichs. Alló era una fera. Ni 'ls més reaccionaris s'atrevían a tant. Després d'un llarch rato de mutisme girárem full emprement altra conversa.

Més, al dilluns següent la curiositat ens esperoná de nou. Y arribat que fou el senyor Ramonet al banch de la paciencia, mentres ab sos dits d'aranya en confeccionava un de prim, apuntarem de nou las baterias al qui creyam un petit Nerón, un despota d'instints sanguinaris, notant de passada que aquell successor d'Herodes tan aficionat a pelar als altres comensava a ser víctima dels seus propósitos, perque pelat tenía 'l cap y pelats dnya els colzes, els genolls y las sabatas.

—¿Ha vist, senyor Ramonet? La «Defensa Social», la Banca, la Lliga y las Clases conservadoras de-

Comentari

—¿Per qué ho dius que aquesta candidatura es clerical?
—¿Que no ho veus?... Casi tots son lluisos.

manan la continuació del estat excepcional. ¿Qué n té que dir d'aquestes personalitats?
 —Que si pugués... els pelaria a tots.
 —Bombar! Diguí que no respecta a ningú. Al últim fins voldria pelarnos a nosaltres.
 —A vostres y tot pelaria.
 —Peró ¿qué es vosté? Ordenancista, revolucionari, ácrata, absolutista... ¿qué es, digui, qué es?
 —Tinguin, lo que soch.
 Y trayentes un munt de tarjetas de la butxaca, ens n' allarga una, hont s' hi llegia:
RAMÓN ROMEU Y RABASSA.—Barbero-Peluquero.
 —Calle dels Juheus, 58, Tda =Barcelona.

KIKU KAMAMILLA

REPLICHS
Als cinch minuts d'haverse obert el Congrés, ja hi havia hagut un escàndol.
 ¿Qui'l va promoure?
 El senyor Azzati, aquell senyor que quan li corresponia entrar en quinta va resultar qu'era italiá y al sortir elegit diputat, torná de cop y volta á convertirse en espanyol.
 Lo bonich es que, una vegada hagué demostrat el referit senyor á la Cámara las sevas admirables aptituds sorollosas, tothom va quedar-se sense saber qué s'havia proposat el diputat per Valencia ab aquella tempestat de crits.
 Ni sisquera s' pogué averiguar si'l bulliciós llegiador havia cridat com á espanyol ó com á italiá... ó simplement com á cidayre.

Un dato pera la Historia, si es que l' Historia té prou humor per fer cas d'aquesta mena de datos.
 Días enrera, en la sessió celebrada per la nostra Diputació provincial va presentarse una proposició encaminada á demanar al Govern el restabliment de las garantías constitucionals.
 Com es natural, la proposició sigué sotmesa al vot dels diputats, y ¿saben quí va votar en contra?
 El senyor don Joan Fich, electricista, propagandista y diputat provincial lerrouxista!

Tableau!... com deya un ciutadá que s' creya formalment que *tableau* volia dir *¡Agafeu!* ó *¡Que baile!*

No es solzament ia premsa estrangera la que, parlant sense cap ni peus dels nostres assumptos, ha creat á Espanya aquesta reputació que tants perjudicis vé ocasionantnos.

També els diaris d'aquí, uns inconscientment, altres ab plena conciencia, fan tot lo que poden pera ajudar als de fora á embrollar una situació ja per sí sola prou enredada.

Exemple: l' *España Nueva*, de Madrid, en quin número del passat dilluns s' hi llegeix una carta de Barcelona de la qual n' extrayem aquest párrafo:

«Los párrocos están formando unas nuevas listas de feligreses, ayudados por la Policía, que van (las listas) al gobierno civil, para continuar las persecuciones contra los que no confiesan ni comulgan.»

Aixó es senzillament una mentida estúpida, inventada á bon segur per un cervell pertorbat.
 Nosaltres no ns hem confessat ni hem combregat may de la vida; en lletres de motllo tenim l'honor de dirho; aquestes ratllas passarán per la censura y las llegarán al Govern civil, y... desafiém al autor de la carta d' *España Nueva* á que demá busqui el nostre nom en aquestes llistas que, *ayudados por la Policía, están formando los párrocos.*

Quan ab explicar honradament la veritat n' hi ha prou pera fer l' oposició al Govern, ¿quina necessitat hi ha d' inventar necis infundis ni d' afegir neguras al quadro dels nostres dolors y de las nostras desditxas?

Y ara, *honni soit qui mal y pense.*
 Estém seguríssims de que parlant el llenguatge de la sinceritat servim millor els interessos del poble que no pas embusterejant y extraviant deliberadament l' opinió.

Qui no té res que fer...
 Al Senat, á la quenta, la feyna va escassa.
 Y com que al Congrés hi ha ara sessions *movidas* y aixó sempre distreu, cada día, á mitja tarde, els pares graves de la patria, cansats de pesar figas, s' aixerberixen un xich y ¡cap á la Cámara popular falta gent, á veure qué dirá en Moret, qué li replicará en Maura y quinas gallardías exhibirá en La Cierva!...
 Lo qual vé á demostrar duas cosas... que ja sabíam temps há:
 Que'l Senat no serveix absolutament per res.
 Y que tot alló que ls polítichs *serios* feyan corre días enrera de que convenia obrir immediatament las Cortes pera salvar l' Espanya, no va ser més que una excusa pera tenir un lloch ahont anar á passar el temps ab tranquillicitat y poch gasto.

Va insinuarse á n' en Pérez Galdós la conveniencia de que fos ell quí dirigís las oposicions al Congrés.
 Però, don Benet no s' entengué de rahons y renunciá á un càrrech tant afalagador.
 Lo qu' ell devia dirse:
 —¿Quinas ganas de fer de cap d' arengada, allá hont tothom es *cap de Uús!*

El día vintísis, si Déu ho vol, entrará'l bisbe nou á Barcelona... Aquell día, ls amichs del ínclit *Pol*, sí que deurán estar d' enhorabona!

En la nova comedia de'n Creuher, *Flors y violes*, s' hi anomena al ilustre procurador y candidat regionalista senyor Oller.
 Res... un anunci que no té preu... una veritable plataforma.
 —Aixís m' agrada, aixís!
 Tot aixó es propaganda electoral!...

den pensar don Narcís, el futur diputat provincial.
 Calumnias, calumnias y calumnias.
 No es veritat que la *Lliga* vaji de brasset ab el *Comité de Defensa*.
 Pel contrari, una y altre acaban de treure's els drapets al sol.
 Y quins drapets, senyor Pare perdoneu-me!...
 Tots dos els han hagut de baixar del terrat respectiu, á corre-cuyta, amagantlos de la vista de la gent... per consideració á l' higiene.
 De modo, que podém dir que'l *Comité* y la *Lliga* no van de brasset... però s' buscan el terrat.

Llegint la sessió del dimars al Congrés, casi vam assegurar que en La Cierva era un vín. Llegint la del dimecres torném á la nostra anterior opinió de que essent ministre en La Cierva pot serho qualsevol á Espanya.
 No ns surt dihent que á l' estranger se prepara una revolució espanyola y que qui vé á ferla es *nada menos que don Alacandrol!*
 Vaja, senyor La Cierva, plegui. L' home que avuy encare creu aixó, está impossibilitat pera fer de ministre. Tot lo més que podria esser, es empleat de las brigadas municipals barceloninas, la majoria dels quals son els únichs que tenen encare aquesta creencia.

Els cartells electorals de la *Lliga* acaban ab aquesta *coletilla*:
 «El día 24 Barcelona decidirá la seva sort.»
 Molt natural... No será poch grossa la sort de Barcelona si d' una vegada sab sustreures al jou que sobre d' ella pretenen exercir els elements de *La Veu*.

Llegim un telegrama:
 «En Finlandia la situación es grave...»
 Qui pogués esser á Finlandia!

En la sessió del dimecres al Congrés, parlava'l ministre de la Guerra dels successos de Catalunya y deya que á Manresa solament hi havia 40 soldats y 10 civils y que'l somatén havia fet poca cosa. En Soler y March va interrompre en aquest punt al ministre ab las següents paraulas que treyém d' un diari conservador:
 «El señor Soler y March: En el somatén de Manresa murió víctima de su deber Ramón Cardona.
 El ministro de la Guerra: Es verdad, y con placer hago constar ese hecho...»
 Vaya un *placer*, senyor Linares! Ab seguritat que no será tant gust el de la familia del difunt.

- SOLUCIONS**
A LO INSERTAT EN EL NUMERO ANTERIOR
 1.ª XARADA I.—Es co-la-ni-a.
 2.ª ID. II.—Ca-di-ra.
 3.ª ID. III.—Pa-pi-ol.
 4.ª ANAGRAMA.—Gravina—Granvia.
 5.ª QUADRAT.—A M O R E
 M O E O
 O E O S
 R O S A
 6.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Manelich.
 7.ª GEROGLÍFICH.—El sol es el rey dels astres.

- ENDEVINALLAS**
XARADA
 —¿Vols venir cap al «Mas Xich»?
 —Fa una calitxa molt forta...
 —Vina'hi; el tranviá d' Horta ens hi durá.
 —Dos estic per, quan baixi del tranviá, ferme un tip de caminar.
 —¡Vaya un tip! A tot tirar, deu minuts.
 —Donchs, au, fem via.
 —¡Poch á poch! Tinch un *hi* al peu que m' fa veürer la padrina.
 —Déixal correr l' *hi*, y camina, que'l tranviá vé.
 —Ja s' veu.
 —Ara hi puja una senyora y, si cuitas, l' alcansém.
 —¿No veus que va plé?
 —Pujém; sempre arribarém més d' hora. Ja ho veurás, ja; es de primera, y tu qu' ets home de gust...
 —Veja, aquí s' está molt just; passém á la *delanterá*.
 Continúa.
 —Un cop allí, al moment d' obrir la porta, ja un' oíó *hu-tercera* y forta t' avisa qu' ets al jardí.
 Veus el *chalet* al devant, á l' esquerra un surtidó ab peixos, y en un recó, un dipòsit gran, molt gran; també á la dreta, un pou mort, més endins un atmetller empeltat de presseguer, y un gran tros de vinya y hort.
 Prop de la vinya, á un extrem una miranda molt maca, y á un altre extrem la barraca que á las ceynas destinem.
 D' arbres fruyters n' hi ha á grapat; pereras, abercoquers, pruneras, avellaners...

Entre intelectuales

CANDIDATURA DE LA ESQUERRA
 FRANCISCO PUIGPIQUE
 RAMÓN ROIG Y ARMENGOL
 ANTONI SUÑOL
 VOTEULA, REPUBLICANS!

CANDIDATURA REGIONALISTA
 DON NARCÍS OLLER
 DON LUIS DIVI...

—¿Heu vist aixó de l' Oller?
 —Sí; diu que va á fer una segona edició de *La bojeria*.

pró, aixó, sí, disseminats.
 S' hi cullen tomátechs, fabas, rabes, enciam, carbassó, col, carbassa, algun meló...
 —¿Fins meló?
 —Donchs que t' pensavas?
 S' hi plantan també escarxofas, creixems, pèols caputxins, espárrechs, pebrots, llobins...
 —¿Y no plantas may *garrofus*?
 —¿Qué vols dir? ¡Jo no menteixo; y la indirecta m' sulfura!
 —Veja, no siguis criatura; si t' enfadas no t' segueixo.
 —¡Ara ray, que casi hi som! ja no t' en podrás desdí.
 Mira, l' «Mas Xich» es per 'llí, se pot dir que hi sab tothom.
 —¡Com corréim!
 —Aixís m' agrada...
 Font d' en Fargas... La Mulassa...
 ¡Ja no més falta una passa!... la penúltima parada...
 Baixém; ara, prou tranviá, y agafant aquest camí, en deu minuts som allí.
 —Jo sol, ara, ja hi sabria.
 —Allí un hom s' omple ls pulmóns d' ayres purs y sanitosos, y ls delicats ó xacrosos en mitj quart s' hi posan bons.
 Allí, á l' época estival ens hi canta'l rossinyol, y molts cops, sent post el sol, ens hi canta la *total*.
 —¿Tres familia també hi va?
 —Ma familia y també l' gos que'l nostre amich *terza-dos* fa uns nou anys ens regalá.
 Y ara, tingas ben entés que las festas, car amich, las passém sempre al «Mas Xich».
 —Ja n' prenh bé *segona-tres*.

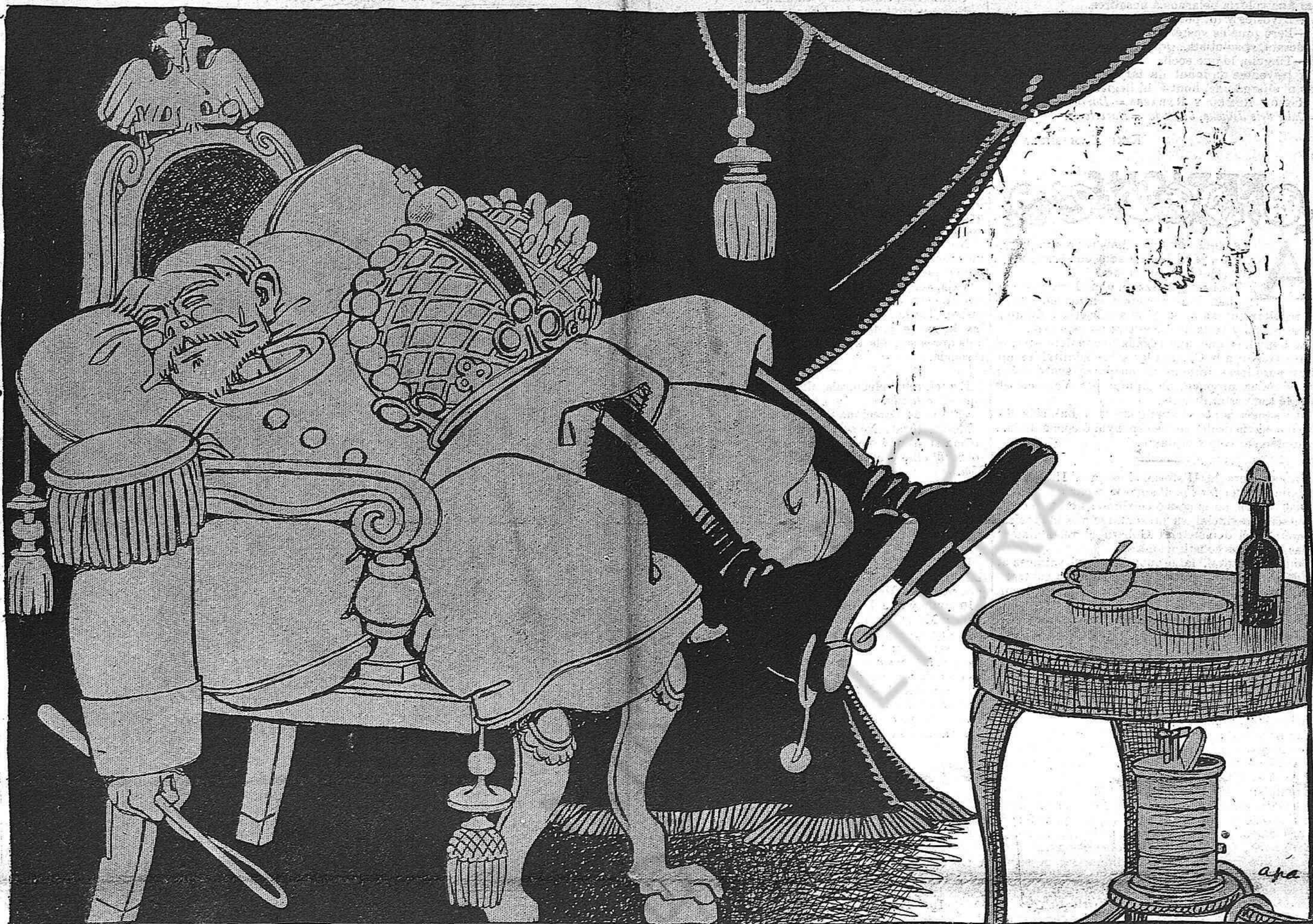
- J. F. GAVIRES
LOGOGRIFO NUMÉRICH
 1.—Consonant.
 4 5.—Persona.
 7 8 9.—En las masías.
 5 6 6 9.—En las cuynas.
 8 5 4 9.—Enfermetat.
 1 5 6 7 8 5.—Ball espanyol.
 6 6 7 8 5 3 9.—Poble catalá.
 6 6 2 1 9 8 8 5.—Peix.
 1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Professió de dona.
 5 8 7 6 6 9 3 9.—Fruyta seca.
 6 6 2 7 8 3 9.—Peix.
 2 6 6 7 8 9.—Optica.
 1 2 8 8 9.—Animal.
 3 5 8 9.—Parentiu.
 1 9 8.—Establiment.
 6 9.—Nota musical.
 9.—Vocal.
 RAMIRO ESPINOSA Y ESPINOSA
ROMBO
 Substituir els punts per lletres, que llegidas horisontal y verticalment, donguin: 1.ª ratlla: consonant; 2.ª: En

els porrons; s.ª: moble; 4.ª: nom d' home; 5.ª: pels advocats; 6.ª: pels pescadors, y 7.ª: vocal.

MACO
ANAGRAMA
 —¿Sabs que *total*, Merceneta? Que mentres tot tas germanas, aném á ballar sardanas tots dos junts á la plassetta.
 UN PAVERO
MUDANSA
 Quina alegría hi havia en el mas de ca'n Marial; d' ensá que'n *Tot* es *total* que ballavan tot lo día.
 R. A. (a) PAU DE LAS CALSAS CURTAS
QUADRAT
 Substituir els punts per lletres, de manera que horisontal y verticalment donguin: 1.ª ratlla: color; 2.ª: verb; 3.ª: en poesia; 4.ª: temps de verb, y 5.ª: nom de dona.
 J. BALCELLS
INTRÍNGULIS
a. e. i. o. u.
 Afegirhi á n' aquestas vocals cinch consonants y combinarlas de manera que donguin per resultat el nom d' un animal (en castellá).
 R. A. (a) PAU DE LAS CALSAS CURTAS
CONVERSA
 —¿Ahont vá avuy á divertir-se?
 —Vaig á fora, avuy, noy.
 —¿A fora? ¿y á quin poble vá, si s' pot saber?
 —Al que entre ls dos hem dit.
 B. S. M. PEP CISTELLÉ
TARJETA
 NATALIA ANDOBA
 Formar el nom de dos pobles de la provincia de Barcelona.
 S. ODREC
GEROGLÍFICH
 Riu
 Ros
 D S I
 C
 Nota
 RICARDO LAFFITE

El zar descansa

—¡Gracias á Deu que al últim l' Europa 'm deixa estar tranquil!...

CORRESPONDENCIA

F. Caballers: S. P. (a) Badó Llauné, Ramón Valls, Francisco Rodríguez (a) Paquito, A. B. (a) Lo Rector de

Vallfogona, P. Casablanques, Pere Cortacans (a) Llegidor de LA CAMPANA, Un jovenet de 15 anys, Un que li agradan las flors, Dos Sadurninenchs, y Joseph Sumell: Quina inspiració mes magre!

Caballers: Joseph Sadurní Mas de los Valls, F. Vilanova, Ricardo Laffitte, Giupsiull, Pep Serradell, Mech, y S. Odrec: Olé por El Ingeni... *Raurich*, 6.

Caballers: A. Pit: Aquella del porter es la que m' xoca més; aixís es que, aquella, me la reservo.—Francisco

Bach, Pere Ballesecá y Companyia: La segona cantarella té un pensament que m' agrada... Ab aixó, anirá á LA ESQUELLA quan estigui retocada.—R. M.: El xisto estaria molt bé, si no hagués d' anar acompanyat d' una explicació previa tant *lata*.—B. M. y B.: S' estima molt la fina, però ja comprendrá que tenint tanta col·laboració inédita...—El Corresponsal: Las cartas han de venir firmadas y rubricadas. Sense aquest requisit no hi donem crédito.—J. Girbau: Rebut, y tantas merceds.—Francisco

Vilanova.—Ja som en alló dels cantars. Cuidado ab la sotregada:

*De tant que t' estimo Roseta,
no puch passar nit ni dia,
molt content y ab alegría,
sense beu e alguna copeta.*

Si ara aquí 'n tingués una de *Mum*, jo també beuria y dringaria ab vosté á la salut de la Santa poesia. Que consti, donchs, qu' estém entesos.—Joseph Bartolí: No vá. M. Moreno Oliván: Magret.—Jayus: Incorrecte.—Albert Pach; No m' ha fet riure gens.—J. S.: Aquest diálech de dos gossos que enrahanan es molt dolent.—Un Favero: Cap cantar.—S. Odrec: Algun n' aprofitarem.—Manel Noël: Gracias, per tot.—La Paula etc.: No serveix.—J. Rovira Cardús: Defectuosa y mansa.—Pep Sistellé: No está prou bé.—R. A. y M.: Vosté ignora lo qu' es un sonet.—Rafel Planas y Tolosa: No, m convéns.—Un llegidor constant: Aixó ja ho han comentat altres periódichs. Ah!... Y de cartas sense firma no 'n fem cap cas.—J. S. R.: No pot ser, y ho sento.—Sanacal: Quasi ho ha endevinat... però 'l treball no es publicable.—E. P.: Ben mirat, no es res. Li prego, las cartas á nom del Director.—V. Tarrida: Podria ser...—J. Ll. Urpina: Si 'm sobrés espay, n' hi publicava un fragment aquí mateix... Deixem ho corre.—Ramón Valls: Imposible.—R. Matas: Pasterada.—Pedro Bellavista: Enterats.

A París. — Pro Ferrer

La manifestació de protesta, capitanejada pels diputats socialistas, se posa en marxa.

(Inst. THEODORESCO)

Aquest número ha passat per la censura gubernativa.

ALS NOSTRES LECTORS

El vinent dissapte, 30 d' Octubre

NÚMERO EXTRAORDINARI de LA CAMPANA DE GRACIA

DEDICAT

ALS MORTS

qu' es lo que més abunda en aquest país

8 planas * 10 céntims

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olim, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a